

Klemens Ratajczak

1921–1994

Zmarły 6 czerwca 1994 roku Profesor Klemens Ratajczak był wybitnym ekonomistą, wieloletnim dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych Akademii Rolniczej, dyrektorem Instytutu Ekonomiki Produkcji naszej Uczelni, zamiłowanym dydaktykiem i wychowawcą. Urodził się 14 listopada 1921 roku w Stajkowie w pobliżu Czarnkowa. W czasie wojny został wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec. Pracował tam w gospodarstwie rolnym. Udało mu się jednak zbiec i przedostać się do Generalnego Gubernatorstwa w okolice Krakowa, dokąd zostali wysiedleni jego rodzice. Ukrywał się tam. Został współzałożycielem i członkiem oddziału partyzanckiego Batalionów Chłopskich. Po wojnie ukończył szkołę średnią, a następnie podjął studia I stopnia na Wydziale Prawa UAM. Ukończył je w roku 1953 i kontynuował studia II stopnia na Uniwersytecie Wrocławskim, specjalizując się z prawa gospodarczego. W roku 1955 podjął pracę jako asystent w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu. W roku 1962 obronił tam pracę doktorską *Płaca jako bodziec materialnego zainteresowania w PGR* i uzyskał stopień doktora nauk rolniczo-leśnych. Habilitował się w roku 1969 w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu na podstawie pracy *Ekonomiczna ocena postępu technicznego w PGR* i uzyskał stanowisko docenta w Akademii Rolniczej. W roku 1976 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1984 profesora zwyczajnego. W roku 1981 podjął dodatkowo pracę w Akademii Ekonomicznej, obejmując stanowisko dyrektora Instytutu Ekonomiki Produkcji. Był nim do chwili przejścia na emeryturę w roku 1991.

W ciągu swojej wieloletniej pracy pełnił ważne funkcje organizacyjne poza Uczelnią. Był kilka lat prezesem PTE w Poznaniu, członkiem Zarządu Głównego PTE w Warszawie, przewodniczącym Komisji Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN Oddział w Poznaniu, przewodniczącym Komisji Rolnej Rady Naukowej przy Wojewodzie Konińskim, członkiem Komisji Rolnictwa i Organizacji Przedsiębiorstw PAN w Warszawie, członkiem Komitetu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PAN w Warszawie.

Profesor dzięki swojemu wykształceniu łączył w sobie znajomość prawa, rolnictwa i ekonomii. Dzięki temu miał szerokie spojrzenie na problemy polskiego rolnictwa i całej gospodarki żywnościowej. W centrum jego zainteresowań naukowych leżały problemy postępu technicznego w rolnictwie, metody jego wdrażania i ocena efek-

tywności. Zajmował się tym przede wszystkim w swojej pracy habilitacyjnej. Drugą dziedzinę jego zainteresowań stanowiły zagadnienia związane z dokonywanymi się przeobrażeniami społeczno-gospodarczymi na wsi oraz ekonomiczno-produkcyjnymi aspektami rozwoju rolnictwa polskiego. Zwracał uwagę na przyczyny kryzysów trapiących nasze rolnictwo w minionych latach, wskazując środki ich przezwyciężenia. Widział potrzebę stosowania aktywnej polityki interwencyjnej państwa mającej na celu zmiany strukturalno-własnościowe rolnictwa w trakcie przechodzenia do gospodarki rynkowej.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje około 210 pozycji. Wśród nich publikacjami podstawowymi są dwie monografie – praca doktorska i habilitacyjna. Pozostałe pozycje stanowią artykuły oraz referaty przygotowane na konferencje i sympozja. Profesor Klemens Ratajczak przeprowadzał także ekspertyzy dotyczące oceny stanu i ruchu ludności oraz siły roboczej w rolnictwie, a także przeobrażeń społeczno-gospodarczych na wsi w województwie poznańskim.

Profesor był zamiłowanym dydaktykiem. Jego wykłady i seminaria cieszyły się dużym zainteresowaniem i niesłabnącym powodzeniem wśród studentów. Pod jego kierunkiem napisano ponad 150 prac magisterskich z ekonomiki i organizacji rolnictwa oraz gospodarki żywnościowej. Był promotorem 7 prac doktorskich.

Na emeryturę przeszedł w roku 1991. Nadal współpracował z Uczelnią, realizując zajęcia w zmniejszonym wymiarze.

Za zasługi położone w swojej wielostronnej działalności został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Partyzanckim i Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Otrzymał też honorowe odznaki za zasługi w rozwoju województw poznańskiego, leszczyńskiego, konińskiego i pilskiego oraz inne medale i odznaczenia.

Jego ogromna życzliwość, takt i kultura osobista jednały mu przyjaciół we wszystkich środowiskach, w których się znalazł. Cieszył się szacunkiem i sympatią.

Wojciech Chomicz